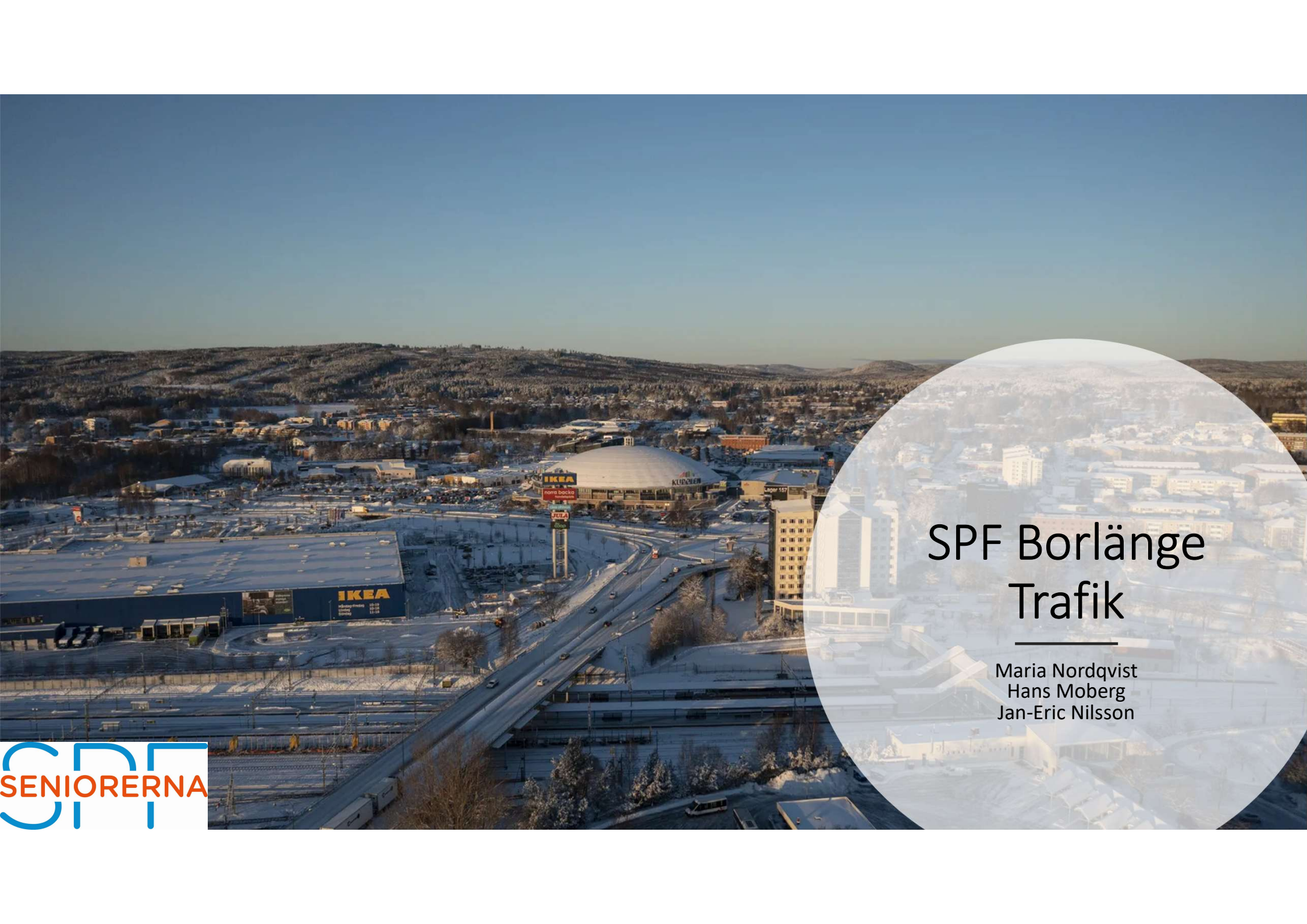

SPF Borlänge Trafik

Maria Nordqvist
Hans Moberg
Jan-Eric Nilsson

Hur får vi en säkrare kommun för de äldre (65+)?

- Åldersutvecklingen
- Vilka är 65+?
- Olyckor bland äldre nationellt och i Borlänge
- Vad kostar olyckorna nationellt och i Borlänge?
- Tankar utifrån Nollvisionen
- Förslag på åtgärder och samverkan för minskad olycks- och skaderisk

BORLÄNGE

Åldersutvecklingen i Borlänge - 2034

Äldre ökar i kommunen:

- 80-89-åringar (538 personer = 21 %)
- 90 och äldre med (169 personer 34%)
- Antalet 65-79-åringar konstant
- 65 + förväntas vara 23 % av befolkningen 2034
- Viktigt att möta äldres behov i trafiken för både tillgänglighet och trafiksäkerhet
- Genom att förebygga olyckor minskar samhällets kostnader

	2023	2028	2034	Förändring 2023-2028		Förändring 2028-2034	
65-79 åringar	7 873	7 563	7 865	-310	-4 %	+302	+4 %
80-89 åringar	2 620	3 159	3 158	+539	+21 %	-1	-0 %
90+ åringar	499	540	668	+41	+8 %	+128	+24 %
Total	10 992	11 262	11 691	+270	+2 %	+429	+4 %

Aktiva äldre – 70 är det nya 50!

Friskare, rörligare och detta
följer med uppåt i åldrarna

SRF
SENIORERNA

Aldrig har så många över 65 år haft körkort i Sverige.
– Att förbjuda mig att köra vore som att strypa mig, säger Arne
Rudström, 87 år.

Olyckor bland äldre nationellt

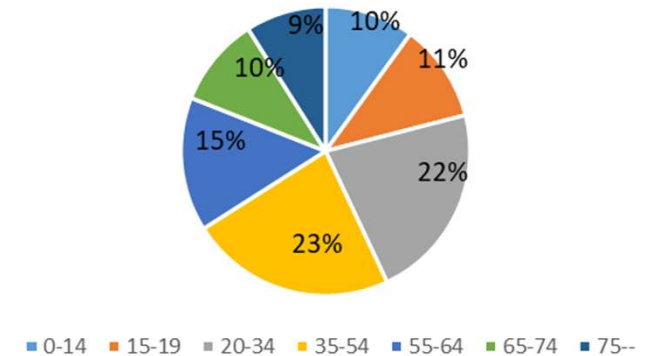
- 12 000 skadas i fallolyckor i trafiken/år
- 3 500 skadas allvarligt med risk för men för livet
- Flest fallolyckor över 70 år, ökar dramatiskt från 50+
- Kvinnor överrepresenterade - cirka 380 allvarligt skadade kvinnor och 110 allvarligt skadade män/år
- Över hälften faller avskilt från trafik: gångbana/trottoar, GCM-väg, parkering
- Tre av fyra fallolyckor med skada orsakas av halka eller ojämnhet
- **60 %** av alla fallolyckor sker på snö och is
- **10 %** av olyckorna orsakas av lövhalka, grus eller ojämnheter på gångytan
- Majoriteten av fallolyckorna kan förhindras med rätt åtgärder
- (Fall- and collision-related injuries among pedestrians in road traffic environment: A Swedish national register-based study. Journal of safety research)

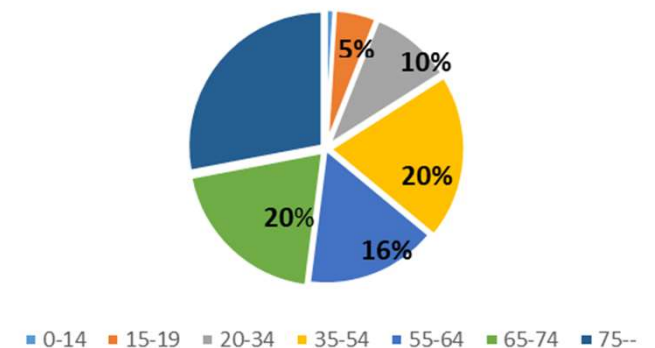
Olyckor bland äldre i Borlänge 2018-2023 (Strada)

- Av 1965 inblandade i trafikolyckor 2018-2023 var 370 personer över 65 år= **19%**
- De äldre är kraftigt överrepresenterade bland de **allvarligt skadade**= 39 av 81 personer vilket motsvarar **48 %**
- Största gruppen allvarligt skadade var 70 år eller äldre, 28 personer, **23 %**.

Samtliga olyckor utifrån ålder i procent

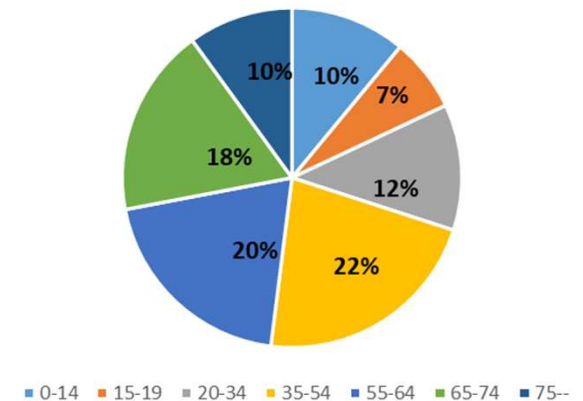
Allvarligt skadade utifrån ålder i procent

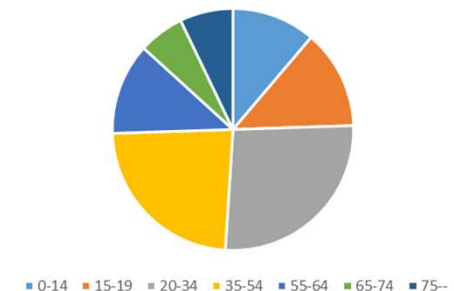
Äldre skadas allvarligare, forts 2018-2023 (Strada)

- De äldre är också överrepresenterade bland dem som skadas måttligt, 149 av 543 personer, **28%**
- Däremot är äldre underrepresenterade bland de lindrigt skadade, andelen är **13 %**.

Måttligt skadade utifrån ålder i procent

Lindrigt skadade utifrån ålder, i procent

Vilka äldre skadas i Borlänge och var?

- **70 %** av de äldre som skadas i trafiken i Borlänge är **fotgängare**
- Det handlar om **246 av 370** personer
- 146 personer, **52 %**, uppger halka på grund av **snö och is** som orsak till olyckan
- Andra orsaker är grus, ojämnt underlag samt hål och gropar
- En femtedel ansåg att inget av detta bidragit till olyckan
- De platser där flest fallolyckor sker är **Stationsgatan, Hagavägen, Sveaborgsvägen, vid Kupolen och Norra Backa**

Vad kostar fallolyckor generellt (källa Socialstyrelsen)?

- 70000 fallolyckor, 12000 i trafik/år, av dessa dör 2000
- 2020 kostade **alla** fallolyckor bland äldre **11,3 miljarder kronor** i direkta kostnader för kommuner (56%) och regioner (41%). Kostnader för alla fallolyckor **22 miljarder**.
- **En halv miljard** läggs på vinterväghållning för fotgängare
- Kommunernas kostnad handlar bl a om ökade kostnader för äldreomsorg
- Varje fallolycka kostar i snitt **110 000** kronor för vård och rehabilitering under första året. **322 extra hemtjänsttimmar** och 156 timmar vård som utförs av anhöriga krävs i genomsnitt under första året efter en svår fallolycka
- **Tre gånger större risk att dö för 70 +** vid marknära fall!
- **En tredjedel som får höftfraktur = vanligaste skadan dör inom ett år** vilket inte syns i dödsolyckor i statistik där gränsen är en månad (brist i statistik)

Utveckling av fallolyckor i Borlänge (källa: Socialstyrelsen)

- Fallolyckorna ökar i alla åldrar, något mer bland personer äldre än 65 år
- 1157 personer sökte sluten vård och/eller specialistläkare i öppen vård 2018-2023
- Av dessa var **336, 29%, över 65 år**
- Procentuellt har fallolyckorna bland äldre 2018-2023 ökat med **44%** på snö och is och övriga (halkning, snävning eller snubbling) med **25 %**
- Fallolyckor genererar i snitt 322 extra hemtjänsttimmar och 156 timmars vård av anhöriga
- Kan också leda till behov av särskilt boende och i värsta fall döden

Trafiksäkerhet utifrån Nollvisionen –ett delat ansvar mellan individ, fordonstillverkare och väghållare

- **Individen**

Fotgängare

- Använd broddar/dubbskor vid behov
- Träna styrke- och balansträning och fallteknik
- Använd reflex
- Viktigt med information

Cyklist

- använd dubbdäck vid behov
- använd alltid cykelhjälm
- följ trafikregler

Motorfordonsförare

- respektera medicinska krav
- synundersökning vid behov
- följ trafikregler
- träna och utvecklas som förare

Trafiksäkerhet utifrån Nollvisionen
—ett delat ansvar mellan individ,
fordonstillverkare och väghållare

Väghållarens ansvar vid planering, utformning och underhåll

- minska risken för fallolyckor genom att eliminera snubbel- och halkriser, t ex undvika nivåskillnader och skarvar
- välj underlag med god jämnhet och bra friktion
- bra och adekvat belysning
- skapa sittmöjligheter
- använd kontrastmarkeringar i trappor och kanter
- Planera hur gångytan ska skötas redan i planeringsstadiet
- Särskilt viktigt i anslutning till särskilda boenden och områden med många äldre
- Underhåll måste fungera **året om**

Tänkbara åtgärder och samverkan för ökad säkerhet -SPF

Pågår

- gemensamma vandringar
- boule och bowling
- träning genom samarbete med F&S
- Halkkörning i bil samarbete Säker Trafik

Önskvärt/tänkbart

- undersöka möjlighet till samarbete kring balans och falltrygghetsträning, t ex Judoklubben
- informera medlemmar vid möten, genom utskick, artiklar och liknande om hur fallolyckor kan förebyggas och varför det är så viktigt – gärna i samverkan med kommunen/Borlänge Energi
- SPF kan bistå vid planering och utformning av vägmiljö, som remissinstans och vid inspektioner av gator, vägar, trottoarer och GCM-vägar i kommunen

Tänkbara åtgärder och samverkan för ökad säkerhet - kommunen

- Inkludera kunskapen om hur fallolyckor kan undvikas i planering och utformning av vägmiljö samt vid underhåll
- Överväg uppvärmda trottoarer/GCM-vägar vid ombyggnad (bästa och mest kostnadseffektiva metoden för att undvika fallolyckor)
- Inkludera brukarna, t ex SPF, genom remisser och inspektioner IRL av vägmiljön
- Genom samverkan mellan Borlänge kommun, äldreorganisationer, företag, fastighetsägare med flera, kan vi dels öka kunskapen om trafiksäkerhet, dels skapa samarbeten och åtgärder för att minska olycks- och skaderisker

